

บทที่ 4

สถานการณ์ทางการเมืองก่อนการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

รัฐบาลซึ่งมี นายชวน หลีกภัย แห่งพรรคประชาธิปัตย์ ได้ยุบสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากเพราะพรรคพลังธรรมลาออกจากการเป็นพรรคร่วมรัฐบาล เหตุผลของพรรคพลังธรรมคือ รัฐมนตรีของพรรคประชาธิปัตย์ให้ความกระจ่างได้ไม่เพียงพอต่อการชี้แจงในสภาผู้แทนราษฎร กรณีแจกเอกสารสิทธิ ส.ป.ป.4-01 ที่จังหวัดภูเก็ต และได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ผลการเลือกตั้งพรรคชาติไทยได้เป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาล โดยมีนายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นนายกรัฐมนตรี พรรคร่วมรัฐบาลประกอบด้วย พรรคชาติไทย พรรคความหวังใหม่ พรรคพลังธรรม พรรคประชากรไทย พรรคกิจสังคม พรรคนำไทย และพรรคมวลชน โดยมีพรรคประชาธิปัตย์เป็นแกนนำฝ่ายค้าน

ในช่วงต้นเดือนพฤษภาคม 2539 พรรคประชาธิปัตย์ได้ขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ รัฐมนตรีในรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา ในวันที่ 11 พฤษภาคม 2539 เป็นวันออกเสียงลงมติ พรรคพลังธรรมได้งดออกเสียงให้แก่ นายสุชาติ ตันเจริญ เพราะเห็นว่า นายสุชาติฯ ไม่สามารถ ชี้แจงข้อกล่าวหาของพรรคฝ่ายค้านได้

ก่อนการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 2 มิถุนายน 2539 รัฐมนตรีจาก พรรคพลังธรรม และพรรคประชากรไทย ได้ลาออกจากคณะรัฐมนตรีของรัฐบาล นายบรรหาร ศิลปอาชา แต่ยังคงร่วมอยู่ในการเป็นพรรคร่วมรัฐบาล และต่อมาได้กลับไปเป็นคณะรัฐมนตรี ร่วมกับรัฐบาลนายบรรหารฯ อีกครั้ง

การเมืองระดับท้องถิ่น (กรุงเทพมหานคร)

ศ.ร.อ.กฤษฏา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งครบวาระการเป็นผู้ว่าฯ ในวันที่ 19 เมษายน 2539 กรุงเทพมหานครจึงได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 2 มิถุนายน 2539

การสมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2539 นั้น ผู้สมัครรวมทั้งสิ้น 29 คน ในจำนวนนี้ผู้สมัครที่ได้รับความสนใจจากประชาชนและสื่อมวลชนจำนวน 4 คน คือ นายพิจิตต รัตตกุล, พลตรีจำลอง ศรีเมือง, ศ.ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา และนายอากร ฮุนตระกูล

ผู้สมัครทั้ง 4 คน มิใช่ผู้สมัครหน้าใหม่แต่อย่างใด ทั้ง 4 คน ล้วนแต่เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง คนกรุงเทพฯ รู้จักคืออยู่แล้ว ในด้านสถานภาพทางสังคมทั้ง 4 คน นี้จะคล้ายคลึงกันกล่าวคือเป็นบุคคลที่มีระดับการศึกษาสูง เคยได้รับเลือกตั้งจากคนกรุงเทพฯ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาแล้วทุกคน กล่าวคือ นายพิจิตต รัตตกุล พลตรีจำลอง ศรีเมือง และนายอากร ฮุนตระกูล เคยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร ส่วนพลตรีจำลอง ศรีเมือง และ ศ.ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยาเคยได้รับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ความแตกต่างของบุคคลทั้ง 4 คือ การแสดงตัวเพื่อสมัครรับเลือกตั้ง ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่าความแตกต่างดังกล่าวนี้มีผลต่อคะแนนนิยมที่ประชาชนกรุงเทพฯ มีให้ต่อผู้สมัครแต่ละคน นับแต่เริ่มแรกที่ตัดสินใจสมัครรับเลือกตั้งเลขที่เดียวโดยจะนำเสนอจากข้อมูลข่าวสารที่สื่อมวลชนได้นำมาเสนอให้ประชาชนได้ทราบ รวมทั้งบทวิจารณ์ที่สื่อมวลชนได้แสดงความคิดเห็นต่อผู้สมัครทั้ง 4 ดังนี้

หนังสือพิมพ์มติชนสุดสัปดาห์ฉบับวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2539 ¹ได้รายงานเกี่ยวกับการประกาศตัวเพื่อสมัครรับเลือกตั้งของนายพิจิตต รัตตกุล มีใจความสรุปได้ว่า นายพิจิตต รัตตกุล ได้ประกาศลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ เพื่อไปลงสมัครชิงตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในนามอิสระ เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2539 โดยมีเหตุผลว่า เนื่องด้วยการเลือกตั้งผู้ว่าฯ กทม.เมื่อปี 2535 นายพิจิตตฯ ได้ให้สัญญากับชาว กทม.ว่า 1) จะทำงานให้กับชาว กทม.ต่อไป 2) จะไม่ลงสมัคร ส.ส. และ 3) จะลงสมัครผู้ว่าฯ กทม.อีกครั้ง อย่างไรก็ตาม จนบัดนี้

¹ มติชนสุดสัปดาห์ (27 กุมภาพันธ์ 2539)

(22 กุมภาพันธ์ 2539) ไม่มีใครรู้ว่าพรรคประชาธิปัตย์จะมีมติเช่นไรและนายพิจิตตฯ ไม่ต้องการที่จะฝ่าฝืนมติพรรค หากมีมติอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ต้องการให้มั่นใจว่า ตนจะปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับชาว กทม. โดยไม่สังกัดพรรคใดและขอลาออกจากพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งจะทำให้พรรคมีอิสระ สบายใจในการคัดเลือกบุคคล

การตัดสินใจของนายพิจิตตฯ ดังกล่าวนั้นเนื่องจาก นายพิจิตตฯ ทราบดีว่าการที่พรรคประชาธิปัตย์ยังงัดเล และไม่กล้าประกาศออกมาว่าจะส่งตนเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครนั้นเป็นเพราะพรรคประชาธิปัตย์ไม่มั่นใจว่า นายพิจิตตฯ จะได้รับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายพิจิตตฯ จึงตัดสินใจลาออกจากพรรคประชาธิปัตย์ และลงสมัครในนามของผู้สมัครอิสระ ซึ่งเป็นการประกาศถึงความตั้งใจจริงของตน และคงจะได้รับความเห็นใจจากประชาชนผู้เลือกตั้งด้วย

หนังสือพิมพ์มติชนสุดสัปดาห์ฉบับวันที่ 7 พฤษภาคม 2539² รายงานถึงการประกาศตัวสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครของ ศ.ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา สรุปได้ว่า

อดีตผู้ว่าฯ กทม. 2 คน คนที่เพิ่งพ้นตำแหน่งเนื่องจากการลาออกโดยไม่ขอมรกายการระหว่างหาเสียงเลือกตั้ง คือ ศ.ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา หมายเลข 6 ไม่สังกัดพรรค แต่ได้รับการสนับสนุนอย่างเปิดเผยจากพรรคประชาธิปัตย์

ศ.ร.อ.กฤษฎาฯ สมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าฯ กทม. ครั้งก่อนในนามพรรคพลังธรรม เพราะเป็นรองผู้ว่าฯ ฝ่ายโยธามา ก่อน สมัยที่ พลตรีจำลอง ศรีเมือง เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ก่อนการสมัครครั้งนี้ แรกทีเดียวศ.ร.อ.กฤษฎา มีความตั้งใจว่าจะลงสมัครในนามพรรคพลังธรรมอีกครั้ง และเชื่อว่าต้องได้รับการเลือกตั้งแน่นอน เพราะพรรคพลังธรรมมีที่นั่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในกรุงเทพฯ มากกว่าใคร หากลงสมัครในนามพรรคพลังธรรม โอกาสที่จะได้รับการเลือกตั้งกลับมาอีกครั้งย่อมไม่ยาก แต่การณ์กลับไม่เป็นเช่นนั้น เมื่อพลตรีจำลองประกาศตัวออกมาก่อนวาระของการดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ของ ศ.ร.อ.กฤษฎา จะหมดลงถึง 2 ปี ด้วยการประกาศลาออกจากหัวหน้าพรรคและประกาศไม่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. กรุงเทพฯ

² มติชนสุดสัปดาห์ (7 พฤษภาคม 2539)

พร้อมทั้งยังประกาศจะกลับมารับใช้ประชาชนชาวกรุงเทพฯ อีกครั้งหนึ่งในนามพรรคพลังธรรม ในตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

กระทั่งใกล้กำหนดครบวาระ พรรคพลังธรรมก็ไม่ประกาศออกมาสักทีหนึ่งว่าจะเอาใครลงสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งนี้ กระทั่งมีข่าวออกมาว่า นอกจากพลตรีจำลองฯ แล้วทางพรรคยังเสาะหาผู้อื่นที่จะมาลงสมัครอีก อาทิ นางสุดารัตน์ เกตุราพันธ์ เลขานุการพรรคและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

จนกระทั่ง ศ.ร.อ.กฤษฎาฯ ทนไม่ได้จำเป็นต้องลาออกจากสมาชิกพรรคพลังธรรม ประกาศตัวเองสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าฯ โดยอิสระ และได้รับการสนับสนุนจากพรรคประชากรไทย โดยที่หัวหน้าพรรคประชากรไทย นายสมัคร สุนทรเวช รองนายกรัฐมนตรีจัดแถลงข่าวยืนยันให้เอง

รายงานจากหนังสือพิมพ์มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับวันที่ 2 เมษายน 2539³ ได้เสนอข่าวการประกาศตัวเองสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ของพลตรีจำลอง ศรีเมือง สรุปได้ว่า พรรคพลังธรรมได้ส่งพลตรีจำลองฯ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในนามของพรรคด้วย เหตุผลที่พลตรีจำลองฯ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า พลตรีจำลองฯ ได้เคยบอกกับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ว่า ขอให้พรรคพิจารณาหาผู้อื่นที่มีความเหมาะสมและพร้อมที่จะสมัครเป็นผู้ว่าฯ กรุงเทพมหานคร และตนเองพร้อมที่จะให้ความสนับสนุน ถ้าไม่มีผู้ใดพร้อมแล้ว ตนเองพร้อมอยู่ตลอดเวลา และอาสาจะเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอีกครั้งหนึ่ง

สำหรับนายอากร สุนทรระกูล นั้น ประกาศตัวเองสมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าราชการอย่างอิสระ เพราะนายอากร ลาออกจากพรรคพลังธรรมมานานแล้ว และไม่ได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใด

³ มติชนสุดสัปดาห์ (2 เมษายน 2539)

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

ในการหาเสียงเลือกตั้งนั้น พลตรีจำลอง ศรีเมือง และ ศ.ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา มีนโยบายและนำเสนอแนวทางที่คล้ายคลึงกัน คือ การนำเสนอผลงานที่ผ่านมาของคนในอดีต ซึ่งแตกต่างกันไม่ออกโดยเด็ดขาดว่าเป็นผลงานของผู้ใด เนื่องจากในสมัยที่ พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2533 และได้คะแนนสูงอย่างมาก คือ 703,671 คะแนน นั้น ในการหาเสียงในครั้งนั้น พลตรีจำลองฯ ได้เสนอตัว ศ.ร.อ.กฤษฎาฯ เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ฝ่ายการโยธา ใ้ประชาชนผู้เลือกตั้งได้รับรู้เนื่องจากมั่นใจว่าชื่อเสียงของ ศ.ร.อ.กฤษฎาฯจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะได้รับเสียงสนับสนุนจากประชาชนผู้เลือกตั้ง

ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อพลตรีจำลองฯ ได้ประกาศลาออกจากการเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หลังจากดำรงตำแหน่งได้เพียง 2 ปี เพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร ทำให้ตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครว่างลง พลตรีจำลองฯ ได้สนับสนุนให้ ศ.ร.อ.กฤษฎาฯ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2535 โดยใช้นโยบายในการ “สานงานต่อก่อนใหม่” และ ศ.ร.อ.กฤษฎาฯ ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จนกระทั่งหมดวาระ

ดังนั้น ผลงานเป็นระยะเวลา 6 ปี ที่ผ่านมาจึงไม่สามารถชี้ชัดได้ว่าเป็นของผู้ใดแน่ ใ้ให้นโยบายการหาเสียงคล้ายคลึงกัน คือการนำผลงานในอดีตมาเสนอและขอโอกาสที่จะกลับเข้าไปดำเนินงานที่ได้เริ่มไว้แล้วให้บรรลุผลสำเร็จ

นายพิจิต รัตตกุล ได้ใช้ความตั้งใจจริง มีความแน่วแน่ที่จะเข้ามาปรับปรุงแก้ไขปัญหาเพื่อรับใช้ประชาชนชาวกรุงเทพมหานคร ซึ่งความตั้งใจจริงนี้ นายพิจิตฯ แสดงให้ชาวกรุงเทพฯ เห็นได้จากการรอคอยที่จะกลับเข้ามาสมัครรับเลือกตั้งในครั้งนี้ หลังจากไม่ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2535 และ นายพิจิตฯ ก็ไม่ได้สมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งอื่นใด ในระหว่างระยะเวลา 4 ปี ที่ผ่านมา นายพิจิตฯ ได้แสดงตนที่จะต่อสู้และแก้ไขปัญหามลพิษในกรุงเทพมหานครมาโดยตลอด นายพิจิตฯ ได้นำ คำขวัญ (slogan) ที่ใช้ยืนยันความแน่วแน่อนโยบายของคนมาหาเสียง เพื่อให้ผู้เลือกตั้งเห็นใจและเน้น

ความจริงใจในการแก้ปัญหาของคน เช่น นโยบาย “ฟื้นกรุงเทพฯ” หรือ “ผมรอคอยมานานถึง 4 ปี ให้โอกาสผมบ้าง” เป็นต้น

นายอากร สุนทรระกุล ซึ่งสมัครอิสระ รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง โดยนำเสนอนโยบายขายความคิด “ทำกรุงเทพฯ ให้เล็กลง”

การสำรวจมติมหาชน

รายงานการสำรวจมติมหาชนเพื่อหั่งเสียงคะแนนนิยม (Poll) ที่ประชาชนมีต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครก่อนการเลือกตั้งที่สถาบันต่าง ๆ จัดทำขึ้น

จากรายงานของสำนักวิจัยมติชน มติชนสุดสัปดาห์ (21 พฤษภาคม 2539) ⁴ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบผลการสำรวจมติมหาชนในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

สำนักที่สำรวจประชามติ	ช่วงเวลาเก็บข้อมูล	จำนวนตัวอย่าง	พิจิต (%)	จำลอง (%)	กฤษฎา (%)	อากร (%)	อื่นๆ (%)	ยังไม่ตัดสินใจ (%)
สวนดุสิต (1)	25 มี.ค.- 1 เม.ย.39	3,634	31.6	25.8	31.9	1.3	10.1	-
กรุงเทพ (1)	16-22 เม.ย.39	1,470	30.7	25.4	28.8	5.5	9.6	-
มติชน (1)	20-21 เม.ย.39	2,500	20.1	18.9	21.5	0.8	2.1	36.6
สวนดุสิต (2)	26 เม.ย. - 4 พ.ค.39	5,364	38.1	20.7	19.3	0.4	-	21.3
เอแบคโพล (ภาคสนาม)	9-11 พ.ค.39	1,117	42.0	33.8	14.5	1.0	-	8.7
กรุงเทพโพล (2)	11-13 พ.ค.39	2,581	34.1	30.1	22.6	10.0	-	-

⁴ มติชนสุดสัปดาห์ (21 พฤษภาคม 2539)

การสำรวจความนิยมผู้สมัครผู้ว่าฯ กทม.ที่กำลังจะเลือกตั้งในวันที่ 2 มิถุนายน 2539 ในสถานการณ์ช่วงต้นที่ผ่านมา มีสำนักสำรวจความคิดเห็นที่จัดการทำการสำรวจและมีการนำเสนอผ่านสาธารณชนมาแล้วอาจจะแบ่งได้เป็น 2 ช่วง คือ ช่วงแรกคือก่อนและระหว่างการรับสมัครเลือกตั้ง (วันแรกที่รับสมัครคือวันที่ 22 เมษายน 2539) กับช่วงที่สองคือภายหลังการรับสมัครและมีการประกาศตัวผู้สมัครอย่างเป็นทางการ

การสำรวจความคิดเห็นที่นำเสนอแพร่หลายในช่วงแรกที่จะกล่าวถึง ได้แก่ 1) สวนคูสิต โดยสถาบันราชภัฏสวนคูสิต เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ 25 มี.ค.-2 เม.ย. 2539 จากกลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 3,634 ราย จาก 13 เขตเลือกตั้งใน กรุงเทพมหานคร 2) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ 16-22 เม.ย. 2539 จำนวนตัวอย่าง 1470 ราย และ 3) สำนักวิจัย มติชน เก็บข้อมูลเมื่อ วันที่ 20-21 เม.ย.2539 จำนวนตัวอย่าง 2,500 ราย จาก 38 เขตปกครอง

ช่วงที่สองได้แก่ 1) ส่วนคูสิต (รอบที่ 2) เก็บข้อมูล 26 เม.ย.- 4 พ.ค. 2539 กลุ่มตัวอย่าง 5,364 ราย 2) เอแบค โดยศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ เก็บข้อมูล 9-11 พ.ค. 2539 กลุ่มตัวอย่างภาคสนาม (ไม่รวมที่เก็บผ่านอินเทอร์เน็ต) 1,117 ราย และ 3) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (รอบที่ 2) เก็บข้อมูล 11-13 พ.ค. 2539 กลุ่มตัวอย่าง 2,581 ราย

ผลการสำรวจจากสถาบันต่าง ๆ ดังกล่าว (มติชนสุดสัปดาห์ 21 พฤษภาคม 2539)⁵ สรุปได้ดังนี้คือ

ผลการสำรวจรอบแรก

ผลการสำรวจในช่วงแรก ความนิยมที่ประชาชนมีต่อผู้สมัครปรากฏดังนี้ การสำรวจของสถาบันราชภัฏสวนคูสิต (ก่อนการเปิดรับสมัครเลือกตั้ง) พบว่า บุคคลที่คนกรุงเทพฯ อยากให้ลงสมัครผู้ว่าฯ กทม.มากที่สุด คือ ศ.ร.อ.กฤษณา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา ร้อยละ 31.9 นายพิจิตต รัตตกุล ร้อยละ 31.6 พลตรีจำลอง ศรีเมือง ร้อยละ 25.1 นางสุดารัตน์ เกตุราพันธุ์ ร้อยละ 4.2 นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ร้อยละ 3.3 และนายอากร สุนทรระกูล ร้อยละ 1.30 (นอกนั้นคือคนอื่น ๆ) (มติชน 5 เมษายน 2539)

⁵ มติชนสุดสัปดาห์ (21 พฤษภาคม 2539)

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ดำรงมติมหาชนแล้ว (16-22 เมษายน) พบว่า ความนิยม นายพิจิตต ร้อยละ 30.7 ศ.ร.อ.กฤษฎา ร้อยละ 28.8 พลตรีจำลอง ร้อยละ 25.4 และนายอากร ร้อยละ 5.5

หนังสือพิมพ์มติชนสำรวจประชามติแล้ว (20-21 เมษายน) พบว่า ความนิยม ศ.ร.อ.กฤษฎา ร้อยละ 21.5 นายพิจิตต ร้อยละ 20.1 พลตรีจำลอง ร้อยละ 18.9 นายอากร ร้อยละ 0.8 อื่น ๆ ร้อยละ 2.1 ยังไม่ตัดสินใจ ร้อยละ 36.6 (มติชน 24 เมษายน 2539)

จากผลการสำรวจในรอบแรกจะเห็นได้ว่าความนิยมต่อ ศ.ร.อ.กฤษฎา มีอยู่ในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่น ๆ โดยมีคะแนนใกล้เคียงกันกับคะแนนนิยมของ นายพิจิตต โดยเฉพาะในการสำรวจของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต และหนังสือพิมพ์มติชน ศ.ร.อ.กฤษฎา จะมาเป็นอันดับ 1 (ส่วนกรุงเทพ ถึงแม้ นายพิจิตต จะมีคะแนนนำแต่คะแนนนำแต่คะแนนไม่ห่างจาก ศ.ร.อ.กฤษฎา เท่าใดนัก)

การสำรวจในรอบที่สอง

ส่วน นายพิจิตต ในรอบแรกนั้นความนิยมถือว่าอยู่ในระดับสูง ต่อมาในช่วงหลัง คะแนนเสียงก็ยังคงพุ่งสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งได้นำหน้าผู้สมัครคนอื่นไปได้อย่างชัดเจนในที่สุด คงจะพบว่าผลการสำรวจในช่วงที่สองของแต่ละสถาบัน ปรากฏดังนี้

สถาบันราชภัฏสวนดุสิตสำรวจรอบที่สอง (26 เมษายน - 4 พฤษภาคม) คะแนนนิยม อันดับหนึ่ง ได้แก่ นายพิจิตต ร้อยละ 38.1 อันดับที่สองพลตรีจำลอง ร้อยละ 20.7 ศ.ร.อ.กฤษฎา ร้อยละ 19.3 และนายอากร ร้อยละ 0.4 ยังตัดสินใจไม่ได้ ร้อยละ 21.3

มหาวิทยาลัยเอแบคทำการสำรวจภาคสนาม (9-11 พฤษภาคม) พบว่า ความนิยม นายพิจิตต ร้อยละ 42.0 พลตรีจำลอง ร้อยละ 33.8 ศ.ร.อ.กฤษฎา ร้อยละ 14.5 นายอากร ร้อยละ 1.0 และตัดสินใจไม่ได้ ร้อยละ 8.7

ผลการสำรวจของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ (11-13 พฤษภาคม) คะแนนนิยม นายพิจิตต ร้อยละ 34.1 พลตรีจำลอง ร้อยละ 30.1 ศ.ร.อ.กฤษฎา ร้อยละ 22.6 และนายอากร ร้อยละ 10 ตามลำดับ

ส่วนในด้านพลตรีจำลอง ศรีเมือง พรรคพลังธรรมถึงแม้ว่าในช่วงแรกคะแนนนิยมจะน้อยกว่าผู้สมัครทั้งสองคน คือ นายพิจิตต และ ศ.ร.อ.กฤษฎา แต่ทว่าในช่วงหลังคะแนนนิยม ของ

พลตรีจำลองฯ ดีขึ้นเหนือกว่าคะแนนนิยมในตัว ศ.ร.อ.กฤษฎา จากผลการสำรวจของสถาบันทั้งสาม คือ สวนดุสิต เอแบค และ มหาวิทยาลัยกรุงเทพในรอบหลัง และใกล้เคียงกับ นายพิจิตต ดังตัวอย่างความเห็นของนักวิจัยเอแบคฯ ได้กล่าวว่า จากการสำรวจคะแนนของพลตรีจำลองสูงขึ้นมาเรื่อย ๆ จากเดิมที่มีคะแนนห่างจากนายพิจิตต ร้อยละ 15 มาคราวนี้เหลือ ร้อยละ 8⁶

ตรงกันข้ามกับ ศ.ร.อ.กฤษฎาซึ่งคะแนนนิยมเริ่มลดลงและห่างไปจากคะแนนนิยมของผู้สมัครคนอื่นออกไปเรื่อย ๆ

วิเคราะห์ฐานคะแนนนิยม⁷

จากการสอบถามความนิยมของผู้สมัครแต่ละคน จากบรรดาประชากรแต่ละกลุ่มพอจะสรุปแนวโน้มลักษณะของฐานนิยมของแต่ละคนได้ ดังนี้ นายพิจิตต จะได้รับความนิยมในกลุ่มคนรุ่นใหม่ (อายุระหว่าง 25-35 ปี) รายได้ระดับปานกลางขึ้นไปถึงระดับสูง การศึกษาระดับปริญญาตรี

ส่วนพลตรีจำลอง และนายอากรจะได้รับความนิยมเด่นในกลุ่มผู้ใหญ่ (อายุประมาณ 45 ปี ขึ้นไป) รายได้สูงและมีการศึกษาสูง ส่วน ศ.ร.อ.กฤษฎา ได้รับความนิยมในกลุ่มวัยรุ่นและคนที่มีการศึกษาไม่สูงนัก ดังตัวอย่างเช่น หนังสือพิมพ์มติชนได้ทำการสำรวจ พบว่า คน ชั้นกลาง (รายได้มากกว่า 15,000 บาท/เดือนขึ้นไป) จะเลือก พิจิตต จำลอง กฤษฎา ตามลำดับ (มติชน 25 เมษายน 2539) ส่วนวัยรุ่นอายุ 18-20 ปี สนใจกฤษฎามากที่สุด รองลงมาคือ จำลอง พิจิตต ตามลำดับ

บริษัท วัฏจักร จำกัด (มหาชน) โดย ศูนย์วิจัยวัฏจักร กองบรรณาธิการวัฏจักรรายวัน ฝ่ายสารสนเทศ และบริษัท แอดพลัส จำกัด ได้ร่วมกันดำเนินการศึกษาวิจัยถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รวม 2 ครั้ง ๆ ละ 6,080 ตัวอย่าง และสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มผู้อ่านหนังสือพิมพ์วัฏจักร 550 ตัวอย่าง ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของชาวกรุงเทพมหานครสามารถสรุปได้ดังนี้

⁶ มติชน (14 พฤษภาคม 2539)

⁷ มติชนสุดสัปดาห์ (21 พฤษภาคม 2539)

ตารางที่ 4.2 แสดงบุคคลที่จะลงคะแนนให้

บุคคลที่จะลงคะแนนให้	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3
พิจิตต รัตตกุล	41.6	47.4	60
จำลอง ศรีเมือง	32	32.1	25.45
กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา	23.2	17.5	12.73
อากร ฮุนตระกูล	1.2	1.7	1.82
อื่น ๆ	1.4	0.9	0
รวม	100.0	100.0	100.0

ตารางที่ 4.3 แสดงความคิดเห็นต่อบุคคลที่คาดว่าจะได้รับเลือกเป็นผู้นำราชการกรุงเทพมหานคร

บุคคลที่จะลงคะแนนให้	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3
พิจิตต รัตตกุล	37.9	54.8	60
จำลอง ศรีเมือง	32	30.4	28.56
กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา	27	13.5	9.64
อากร ฮุนตระกูล	0.5	0.5	0.9
อื่น ๆ	1.1	0.5	0.9
รวม	100.0	100.0	100.0

ความนิยมในตัว นายพิจิตต รัตตกุล เพิ่มขึ้น เป็นลำดับนับตั้งแต่มีการสำรวจครั้งแรก ความนิยมในตัว พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก่อนข้างคงที่ ส่วน ศ.ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา นายอากร ฮุนตระกูล และผู้สมัครคนอื่น ๆ มีคะแนนนิยมลดลงจากการสำรวจครั้งแรก ทั้งนี้ตัวเองจะเป็นผู้ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเอง โดยมีเหตุผลที่มาจากความนิยมในตัวบุคคลมากที่สุด จากการสำรวจทั้ง 3 ครั้ง นอกจากนี้การสำรวจยังพบว่าชาวกรุงเทพมหานครมีความตื่นตัวที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากขึ้นเมื่อใกล้วันเลือกตั้งเข้ามา